

Barne- og ungdomspolitisk program

2019-2021

Innledning

LNU har som mål å fremme interessene til frivillige og demokratiske barne- og ungdomsorganisasjoner, i tillegg til å være et talerør for barn og unge sine allmenne interesser generelt.

Fellesskapet barne- og ungdomsfrivilligheten representerer er et fristed med mulighet for å oppleve mestring, få venner og hvor deltakelsen skjer uten karakterer og innbytterbenk. Barn og unge skal inkluderes og sikres rett til deltakelse og reell medvirkning - uavhengig av bakgrunn, etnisitet, kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, politisk tilhørighet, sosioøkonomiske forhold eller religiøs overbevisning.

LNU følger tre grunnleggende verdipar:

- **Frivillighet og engasjement**

Barn og unge i Norge og verden skal ha en reell mulighet til å skape aktivitet og endring i eget samfunn. LNU skal synliggjøre verdien av den demokratiske, medlemsbaserte barne- og ungdomsfrivilligheten.

- **Demokrati og innflytelse**

Barn- og unge skal gis en stemme i formelle og uformelle beslutningsorganer, både i Norge og i Verden. For å oppnå reell og meningsfull medvirkning av barn og unge må fem prinsipper være oppfylt:

1. **Selvstendighet:** Barn og ungdom må selv få velge hvilke saker de ønsker å engasjere seg i. Barn og ungdom har rett til å bli hørt i alle beslutningsprosesser som angår dem, og i beslutningsprosesser som angår tema der barn og ungdom er engasjert. Prosesser der unge er med på like vilkår med voksne gir reell innflytelse.
2. **Representasjon:** Barn og ungdom må selv få velge sine egne representanter, og disse representantene må stå til ansvar overfor andre unge, slik som i den demokratiske barne- og ungdomsfrivilligheten.
3. **Kompetanse:** Barn og ungdom må anerkjennes som en faglig ressurs med nødvendig ekspertise som andre ikke kan erstatte.
4. **Informasjon:** Medvirkningsorganer for unge må ha tilgang på all relevant informasjon slik at de kan sette seg inn i alle saker som angår barn og ungdom.
5. **Kontinuitet:** Barn og ungdom må kunne medvirke i alle ledd av den politiske prosessen. Enkeltstående arrangementer og prosesser som ikke har en forankring noe sted gir ikke medvirkning.

- **Mangfold og solidaritet**

Det finnes ikke én type barn eller én type ung. Mangfold i barne- og ungdomsfrivilligheten sikrer mangfold i hele frivilligheten på lang sikt, fordi barne- og ungdomsorganisasjonene er selve springbrettet for senere frivillig innsats. Solidaritet handler ikke om å gjøre veldedige handlinger, men å jobbe for å utjevne forskjeller i Norge så vel som i verden for øvrig.

Vårt nasjonale og internasjonale arbeid baserer seg på FNs og Europarådets konvensjoner om menneskerettighetene, og på barnekonvensjonens prinsipper om retten til vern, retten til liv og utvikling og retten til medvirkning.

Barne- og ungdomsfrivilligheten

Frivilligheten er en forutsetning for et åpent demokratisk samfunn der mennesker tar og får ansvar for noe som er større enn dem selv. Barne- og ungdomsfrivilligheten i Norge er i vekst, men står overfor betydelige utfordringer. LNU sin hovedoppgave som paraplyorganisasjon er å støtte barne- og ungdomsorganisasjoner i å mestre fremtidens behov for omstilling og utvikling. LNUs politiske hovedprioritering er å fremme bedre rammevilkår og mer forenkling, på vegne av den unge frivilligheten.

Rammevilkår

Frivilligheten drives ikke frem fordi staten skaper eller støtter frivillige aktiviteter, men fordi demokratiske medlemsbaserte organisasjoner bygger tillit, kompetanse og mestring. Frivilligheten skaper den største merverdien for samfunnet når den er fri og idealistisk, med staten som en viktig medspiller, bidragsyter og sparringspartner. Barne- og ungdomsorganisasjonene har få ansatte, høy utskiftning, få inntektskilder og mange ivrige frivillige. Organisasjonene må ha gode og forutsigbare rammevilkår, slik at de kan tilby sine medlemmer gode aktiviteter og oppfylle sine formål. Finansieringen av organisasjonene må følge medlems- og aktivitetsutviklingen. Det er regjeringen og Stortingets oppgave å sikre tilstrekkelig og forutsigbar finansiering.

Frie midler

Den enkleste og mest treffsikre måten å styrke den unge frivilligheten på, er å øke ordninger som gir organisasjonene frie midler, slik som nasjonal og internasjonal grunnstøtte, Frifond, momskompensasjon og voksenopplæringsmidler. Når forventningene om at organisasjonene skal finansieres gjennom private gaver øker vil det ikke lengre være barn og unges engasjement som styrer organisasjonene, men hvem som kan rekruttere pengesterke donorer. Derfor kan aldri filantropi og private gaver erstatte gode offentlige støtteordninger.

Momskompensasjon

Momskompensasjonsordningen har vært et viktig løft for norsk frivillighet. Samtidig er ordningen fortsatt uforutsigbar, fordi organisasjonene ikke kan vite hvor mye de vil bli kompensert når de setter opp sine budsjetter. Det er behov en opptrappingsplan, hvor målet må være en rettighetsfesting av ordningen som sikrer at organisasjonene får full kompensasjon for sine utgifter. For å sikre likere vilkår mellom idrettsorganisasjoner og andre kulturorganisasjoner bør det opprettes en egen momskompensasjonsordning for bygging og utbedring av organisasjonseide forsamlingshus, ungdomshus og lagshus.

Lokaler

Barne- og ungdomsorganisasjonene bruker uforholdsmessig mye tid på å finne lokaler til sine aktiviteter. Det offentlige må sørge for at frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner kan låne egnede offentlige lokaler på en ubyråkratisk og enkel måte. Kommunenes regler for utlån av skolebygg må bli likere, og barne- og ungdomsfrivilligheten må kunne låne slike lokaler gratis. Når myndighetene bygger og rehabiliterer bygg som også kan brukes av frivilligheten, må de ta hensyn til den lokale frivillighetens behov i planleggingen.

Samarbeidet med det offentlige

Det offentlige må forplikte seg til å samhandle med frivilligheten på en måte som er preget av åpenhet, forutsigbarhet, tilgjengelighet og tillit. Frivillighetspolitikken må utvikles i samarbeid med frivilligheten. Kulturdepartementets rolle i koordineringen av frivillighetspolitikken må styrkes, og departementet bør få det samlede ansvaret for barne- og ungdomsfrivilligheten. Det offentliges kontakt med frivillig sektor på alle nivåer må samordnes bedre. Kommune-, fylkes- eller andre administrative grenser må ikke være til hinder for barne- og ungdomsorganisasjonenes mulighet til å gjennomføre sin primæraktivitet.

Ansvarlig spillpolitikk

Store deler av barne- og ungdomsfrivillighetens inntekter kommer gjennom tippeskjelen og overskuddet fra Norsk Tipping. For den unge frivilligheten er det ikke uvesentlig hvordan spillinntektene tjenes inn. Spillpolitikken må være ansvarlig og strengt regulert på grunn av de mange problemstillingene knyttet til pengespill. Spillmonopolet må derfor opprettholdes. Politiske

myndigheter må ta grep for å sikre at endringer i spillmarkedet ikke går ut over inntektene til organisasjonene, og at disse inntektene inflasjonsjusteres.

Barne- og ungdomsorganisasjoners verdi

Frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner skaper varige verdier for samfunnene de jobber i. Samfunnsnytt til organisasjonene må anerkjennes, men ikke reduseres til en poengsum i tildelingen i ulike støtteordninger. Organisasjonenes merverdi og samfunnsoppdrag kan ikke objektivt tallfestes og rangeres.

Forenkling

LNU forvalter støtteordninger for å spare organisasjonene for tid og krefter til søking og rapportering, og fordi LNU er best egnet til å forstå og tilpasse forvaltningen til medlemsorganisasjonenes behov. Derfor vil LNU prioritere arbeidet med å forenkle egne støtteordninger, og bygge opp kompetanse på andre støtteordninger som er relevante for våre medlemsorganisasjoner.

Barne- og ungdomsorganisasjonene har ofte unge tillitsvalgte med korte valgperioder, stor utskifting og få administrative ressurser. Derfor er byråkratiske ordninger veldig belastende i barne- og ungdomsorganisasjonene, og stjeler ressurser fra aktivitet til administrasjon og byråkrati. Det er viktig at organisasjonene får være skoler i demokrati og ikke bli skoler i byråkrati.

Forenklingstiltakene i frivilligheten må starte med barne- og ungdomsorganisasjonene. Organisasjonene er eksperter på egen hverdag, hvilke tiltak som forenkler og hva som lager merarbeid. Derfor er det avgjørende at organisasjonene er representert i fordelingsutvalg for offentlige støtteordninger, og at forenklingstiltak utvikles i tett samarbeid med frivilligheten.

Alle offentlige etater må følge veilederen for forenkling av tilskuddsordninger og bruke felles definisjoner på sentrale begreper som medlem og lokallag, slik at det blir enkelt for organisasjonene å dokumentere, søke og rapportere. Det må innføres flerårige avtaler i flere støtteordninger og tildelinger av penger som kan brukes over flere år. Frivillighetsregisteret må bli en felles inngangsport til all samhandling mellom organisasjonene og staten og brukes som verktøy for forenkling av støtteordninger. Økte beløpsgrenser for frivillige organisasjoners plikt til å betale arbeidsgiveravgift og heving av grensen for oppgaveplikt vil gjøre hverdagen enklere og mindre byråkratisk, særlig for de de små organisasjonene som har liten administrativ kapasitet og kompetanse.

Demokrati og medvirkning

Barn og unge skal oppleve reell og meningsfull medvirkning i demokratiske prosesser, både nasjonalt og internasjonalt. LNU skal jobbe for å styrke unges mulighet til å påvirke samfunnsutviklingen. Barn og unges meninger og engasjement handler ikke bare om fremtiden, men også om tiden vi lever i nå. Unge unike perspektiver må løftes opp og behandles med respekt.

Barn og unge må bli inkludert

En forutsetning for et levende demokrati er at alle borgere kan delta i den offentlige samtalen. Myndighetene har et særlig ansvar for å realisere barn og unges rett til å bli hørt, også i den offentlige samtalen. Barn og unge må være en naturlig del av det offentlige ordskiftet, og må få slippe til i debatten på linje med andre grupper. Egne debattfora for unge er et positivt tilskudd til mediemangfoldet, men kan ikke erstatte unges deltakelse i den brede offentlige debatten.

De aller fleste kommuner har medvirkningsorganer for ungdom, som ungdomsråd eller ungdommens kommunestyre. Alle kommuner skal ha slike organer, og de må innfri nasjonale minstekrav til bl.a. selvstendighet, representasjon, kompetanse, informasjon og kontinuitet. Organene må ha forslagsrett i folkevalgte organer og tilstrekkelige ressurser til å mobilisere andre unge i kommunen. Den øvre aldersgrensen for medvirkningsorganer for unge bør ikke være lavere enn 26 år.

Demokratiopplæringen må styrkes. Skolevalg må gjennomføres på lik måte i hele landet, og frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner må gis tilgang til skolen. Barn og unges deltakelse i politisk arbeid

og organisasjonsarbeid må ikke gi ugyldig fravær på vitnemålet eller fravær som teller mot fraværsgrensa for hvert enkelt fag, uavhengig av om eleven har tillitsverv eller ikke. Årsaken til fraværet må komme frem av vitnemålet.

Høringsbrev og annen informasjon fra offentlig forvaltning må være forståelige for ungdom uten at det kreves inngående kompetanse i offentlig politikk og administrasjon.

Barns rett til å på selvstendig grunnlag utforme egne meninger og tro må styrkes. Det inkluderer barns mulighet til å melde seg selv aktivt ut og inn av trossamfunn og organisasjoner.

Barn og unge må bli representert

LNU mener at demokratiet må utvides. Stemmerettsalderen må senkes til 16 år ved alle valg, og myndighetene må målrettet satse på informasjon om valg og demokrati i forkant av valgene for å synliggjøre folkestyret vårt og viktigheten av å delta. Aldersgrensen for valgbarhet til folkevalgte verv bør holdes lik som stemmerettsalderen, og derfor senkes til 16 år.

De folkevalgte organene skal speile befolkningen. Ungdom er i dag gjennomgående underrepresentert. Partiene må ikke bare nominere unge kandidater, men unge kandidater må settes høyt oppe på listene, slik at de i større grad blir valgt inn i folkevalgte organer. Ungdom er også systematisk underrepresentert i offentlige styrever, råd og utvalg. Myndighetene har et ansvar for å sørge for proporsjonal representasjon av unge i slike organer, og bør se til den unge frivilligheten for å finne representanter for unge.

Internasjonal medvirkning

Ungdom utgjør i dag en fjerdedel av verdens befolkning. Ungdom ekskluderes fortsatt fra arbeidet med nasjonale strategier for å fremme utvikling og redusere fattigdom. Derfor må beslutningstakere jobbe for å styrke muligheten for ungdom til å delta i internasjonale politiske prosesser.

Globalt må barn og unge bli inkludert både som både aktører og målgruppe i norsk utviklingssamarbeid med andre land. LNU ønsker å jobbe sammen med norske myndigheter for å videreutvikle utenriksstjenestens kompetanse på ungdom, og for å styrke og standardisere ungdomsdelegatordningen. Ungdomsdelegatene må være en fullverdig del av den norske delegasjonen, og ordningen må sikres tilstrekkelig finansiering.

FNs bærekraftsmål er hele verdens dugnad for bærekraftig utvikling. Dersom man skal nå bærekraftsmålene må ungdom bli involvert og engasjert i implementeringen og oppfølgingen av FNs bærekraftsagenda, og det er avgjørende at norske myndigheter også legger til rette for at ungdom inkluderes i arbeidet med å oppfylle bærekraftsmålene.

Informasjonsstøtten bidrar til en opplyst og kunnskapsbasert utviklingsdebatt, som utgjør grunnlaget for en bedre utviklingspolitikk. Regjeringen må videreføre og øke denne støtten, for å sikre barne- og ungdomsorganisasjonenes mulighet til å arbeide med utviklingsspørsmål.

Allmenne interesser for barn og unge

LNU skal være et talerør i saker som er av interesse for barn og ungdom. LNUs politikk baserer seg på FNs konvensjon om barns rettigheter, samt FNs og Europarådets konvensjoner om menneskerettigheter og FNs bærekraftsmål. Derfor skal LNU arbeide med å løfte:

Barnekonvensjonen

Barnekonvensjonen er skrevet som et helhetlig menneskerettslig dokument, og burde under ingen omstendigheter deles opp. Nasjoner som ratifiserer Barnekonvensjonen må forplikte seg til å implementere innholdet på tvers av alle sektorer og forvaltningsnivåer. Norge må innføre individuell klagerett til Barnekonvensjonen, og ta initiativ til en tilleggsprotokoll om kollektiv klagerett.

Fattigdom

Fattigdom er et strukturelt problem og ikke et individuelt problem, og krever strukturelle løsninger. Det er behov for å opprette gode politiske rammeverk på nasjonalt, regionalt og internasjonalt nivå basert på utviklingsstrategier som gagnar de fattige.

Fattigdom er også ett av de største hindrene for at barn og unge kan delta i frivilligheten i Norge. Barne- og ungdomsorganisasjonene skal fortsette å være åpne og inkluderende arenaer for barn og unge som bidrar til sosial utjevning.

Klima

Klima er vår tids største solidaritetssak. Dagens klimapolitikk påvirker barn og unge både i dag og i framtiden. Det er essensielt at barn og unge får delta og bli lyttet til i de internasjonale klimaforhandlingene.

Klimaendringene er skapt av de rike landene, men rammer de fattigste hardest. Norge må ta sitt historiske ansvar og redusere de nasjonale utslippene i tråd med forpliktelsene i Parisavtalen.

Krig og konflikt

Barn og unge er uskyldige ofre for krig og voldelige konflikter mange steder i verden. I desember 2015 vedtok FNs sikkerhetsråd resolusjon 2250: Ungdom, fred og sikkerhet. Med den sendte Sikkerhetsrådet et klart signal om at ungdom må inkluderes i konfliktløsning, fredsprosesser og fredsbyggende arbeid.

Norge må arbeide for å få alle nasjoner til å ratifisere barnekonvensjonens første tilleggsprotokoll om involvering av barn i konflikt, for at alle nasjoner skal sette aldersgrense på 18 år for deltakelse i væpnede styrker og for at alle nasjoner skal kriminalisere rekruttering og bruk av barn som soldater.

Likestilling

Alle, uavhengig av alder, etnisitet, religion, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, seksuell orientering eller funksjonsevne, skal ha like rettigheter og muligheter til å bestemme over eget liv. Internasjonale og nasjonale reguleringer som omhandler diskriminering og likestilling skal gi likt vern til alle uansett diskrimineringsgrunnlag. Seksualundervisningen i skolen må gi relevant opplæring i grensesetting og mangfoldet av seksuelle relasjoner og kjønnsuttrykk. Hatytringer svekker demokratiet ved å begrense ulike gruppers deltakelse i offentligheten, og må bekjempes.

Migrasjon

Omtrent halvparten av verdens flyktninger er barn, og disse lever i en spesielt sårbar situasjon. Enslige mindreårige asylbarn har samme rett på beskyttelse som andre barn. Praksisen med midlertidig opphold for enslige mindreårige asylbarn er i strid med menneskerettighetene og må opphøre. Barn og unge som kommer til Norge må få tilbud om barnehage, utdanning og helsetilbud på lik linje med andre barn og unge

Norge må ta en aktiv rolle for at intensjonene i flyktningkonvensjonen blir etterlevd i europeiske land.

Psykisk helse

Mange norske barn og unge sliter med psykisk uhelse. I møte med utfordringer i egen hverdag, som prestasjonspress og stress, psykiske helseplager, og søken etter egen identitet har barn og unge et

behov for praktisk kunnskap og ferdigheter for å mestre eget liv. Psykisk helsevern for barn og unge i Norge må styrkes gjennom bedret tilgang til skolehelsetjenesten og tilgang til psykologer på et tidligere stadium enn i dag.

Utdanning

Utdanning er en menneskerett og skal være inkluderende og ikke-diskriminerende.

Utdanningssystemet skal sikre alle muligheter til å delta i og påvirke samfunnet, og være gratis for alle barn og unge. Det skal ikke bare dekke samfunnets behov for arbeidskraft, men bidra til medborgerskap, bærekraftig utvikling og livsmestring.

Barn og unges deltakelse i politisk arbeid og organisasjonsarbeid må ikke gi ugyldig fravær på vitnemålet eller fravær som teller mot fraværsgrensa for hvert enkelt fag, uavhengig av om eleven har tillitsverv eller ikke. Årsaken til fraværet må komme frem av vitnemålet.
